

Ärakiri
Ärisaladus on välja jäetud

PEADIREKTORI ASETÄITJA

Otsus

07.05.2008 nr 5.1-5/08-019L

Tallinn

AS Starman, AS STV, AS Telset ja Elisa Andmesideteenused AS avalduste alusel Elion Ettevõtted AS suhtes alustatud haldusmenetluse lõpetamine

1. Menetluse alustamine

Menetlust alustati AS Starman, AS STV, AS Telset ja Elisa Andmesideteenused AS (kehtiv ärinimi alates 22.03.2007 Elisa Eesti AS) avalduste põhjal.

AS Starman (edaspidi *Starman*; kiri oli adresseeritud ka Sideametile), AS Telset (edaspidi *Telset*; kiri oli adresseeritud Sideametile, Konkurentsiametile¹ saadeti ärakiri) ning AS STV (edaspidi *STV*) pöördusid Konkurentsiameti poole Elion Ettevõtted AS-i (edaspidi *Elion*) poolt sidekaablikanaliseerimise (edaspidi *kaablikanaliseerimine* või *sidekanaliseerimine*) renditasude järsu tõstmise küsimuses alates 01.02.2006. STV tõstatas oma kirjas lisaks küsimuse kaablikanaliseerimise kasutamise mittevõimaldamisest Elioni poolt. Täiendavalt saabus 09.03.2006 Konkurentsiametile Elisa Eesti AS (edaspidi *Elisa*) esindajate Advokaadibüroo Teder Glikman ja Partnerid vandeadvokaatide D.Tauki ja R.Rüütli kaebus Elioni turgu valitseva seisundi kuritarvitamise lõpetamiseks kaablikanaliseerimise rendil.

2. Menetlusosalised

Avaldajateks käesolevaks haldusmenetluses on AS Starman (äriregistri kood 10069659, aadress Akadeemia tee 28, 12618 Tallinn), AS Telset (äriregistri kood 10098483, aadress Õismäe tee 57a, 13515 Tallinn), AS STV (äriregistri kood 10059388, aadress Valge tn 6-4, 11413 Tallinn) ning Elisa Eesti AS (äriregistri kood 10178070, aadress Vilmsi 47, 10126 Tallinn). Käesoleva haldusmenetluse seisukohalt omab tähtsust, et avaldajad tegelevad erinevate elektroonilise side teenuste pakkumisega ning selleks vajalike elektroonilise side võrkude väljaehitamise, hooldamise ja teenindamisega.

---

¹ Käesolevas otsuses mõistetakse enne 01.01.2008 esinenud asjaolude osas Konkurentsiameti ja Sideameti all kuni 31.12.2007 funktsioonidega tegutsenud eraldi valitsusasutusi. Alates 01.01.2008 kannab vastavalt Vabariigi Valitsuse seaduse ja teiste seaduste muutmise seadusele tulenevalt valitsusasutuste ühendamise (vastu võetud 22.11.2007) Konkurentsiameti nime senise Sideameti, Konkurentsiameti, Energiaturu Inspeksiooni ning Raudteeinspeksiooni baasil moodustatud uus Konkurentsiamet, mille ülesandeks on riikliku järelevalve teostamine konkurentsijärelevalve valdkonnas kütuse- ja energia valdkondades ning elektroonilise side ja postside valdkondades.

Menetluse subjekt on Elion Ettevõtted AS (äriregistri kood 10283074, aadress Endla 16, 15033 Tallinn). Elionile kuulus 2006. a juulikuu seisuga [...] kogu Eesti Vabariigi kaablikanalisisatsioonist. Elion kasutab temale kuuluvat kaablikanalisisiooni ise teenuste osutamiseks ning rendib kaablikanalisisiooni vaba mahtu välja ka teistele juriidilistele isikutele erinevate elektroonilise side teenuste pakkumiseks vajalike kaablite paigaldamiseks.

3. Faktilised asjaolud ja tõendid

3.1. Avalduste sisu

Starmani, STV, Telseti ja Elisa avaldused käsitlevad Elioni poolt kaablikanalisisiooni renditeenuste osutamise tingimuste ja hindade muutmist alates 01.02.2006.

Elioni poolt alates 01.02.2006 kehtestatud võrguteenuste hinnakirjas toodud kaablikanalisisiooni renditeenuse hindadest nähtus, et uue hinnakirja kohaselt oli varem hõivatud piirkondades iga paigalduskoha renditasu varasemast ca 20 % kõrgem. Uutes piirkondades oli Elion alates 01.02.2006 kehtestanud nn tsoonitasud, mis olid oluliselt kõrgemad vanade piirkondade renditasudest. Ühtlasi nägi 01.02.2006 hinnakiri ette, et erinevalt varasemalt hõivatud piirkondadest, kus tuli tasuda üksnes paigalduskoha renditasu, lisandusid uutes piirkondades nn tsoonitasudele veel täiendavalt liitumistasud.

Enamus kaablikanalisisiooni renditasude küsimuses avalduse esitanud ettevõtjatest tegeleb Elioniga samadel tegevusaladel (lairibateenus, telefoniteenus, kaabelviteenus², sisuteenused³, püsiliiniteenus), rentides samal ajal Elionilt ka kaablikanalisisiooni vaba mahtu oma kaablite paigaldamiseks, mille kaudu eelnimetatud teenuseid osutada. Seetõttu avaldab kaablikanalisisiooni hulgimüügiressursi rendihind mõju avaldajate võimalustele konkureerida lõpptarbijatele suunatud jaemüügiturgudel.

Avaldajate hinnangul sätestasid Elioni uued alates 01.02.2006 kehtestatud renditingimused kaablikanalisisiooni rendil ebareaalselt kõrged hinnad.

Starman on oma avalduses märkinud, et uute era- ja kortermajade liitmine kaablikanalisisatsiooniga kallines keskmiselt 409% ning olemasoleva klientuuri teenindamine kallines 20%. Enamikel juhtudest oli reaalne hinnatõus Starmani väitel veelgi suurem, kuna püsikuludele lisandus iga kliendi kohta veel ühekordne liitumistasu. Starman märkis, et eelpool toodud hindade kohaselt on tema jaoks elektroonilise side võrgu laiendamine enamikel juhtudel majanduslikult täiesti mõeldamatu, kuna ainuüksi Elionile makstav igakuine püsikulu (sidekanalisisiooni rent) moodustaks ebaproportsionaalselt suure osa kliendi poolt Starmanile tasutavast maksest, olles mitmetel puhkudel viimasest koguni kõrgem. Võrgu laiendamisel ning renoveerimisel oleks lisandunud Starmani jaoks igakuistele püsikuludele ka ühekordne Elioni võrguga liitumistasu, mis mitmetel juhtudel juba eraldiseisvana oleks olnud suurem kui summa, mille Starman kui äriettevõtte oleks nõus

---

² Ei osuta Elisa.

³ Ei osuta Telset.

koguinvesteeringuna kliendi kohta üldse tegema. Starmani hinnangul nähtus Elioni poolt alates 01.02.2006 rakendatavate sidekanalisatsiooni renditingimuste taga Elioni selge soov tõrjuda konkurente turult eemale.

Telset hindas oma avalduses, et Elioni poolt uute kaablikanaliseerimise rendihindade kehtestamisega tõusis olemasolevate kaablikanaliseerimise rendilepingute järgne jooksva meetri rendihind 21,3% ning uute sõlmitavate rendilepingute puhul 257% (magistraaltrassis) kuni 514% (jaotuspiirkonnas). Antud tasudele lisandus veel liitumistasu, mis moodustas 13 kuu vastava lõigu renditasu. Telset märkis, et kuna Elion osutab ka kõiki telekommunikatsiooniteenuseid (telefon, internet, kaabel-TV), siis paneb selline hinnapoliitika teised samu teenuseid osutavad ettevõtjad Elioniga võrreldes ebavõrdsesse olukorda.

Elisa märkis oma avalduses, et seoses Elioni poolt rakendatava uue hinnasüsteemiga, mis eristas omavahel erinevaid tsoone, olid hinnatõusud jooksva meetri eest järgmised: kaabel 20%, tsoon A 154,4%, tsoon B 408,89% ning tsoon C 307,78%. Elisa hinnangul oli eelnimetatud diferentseerimine, mille alusel jäetakse olemasolevate klientide (olemasolevate kaablite suhtes) hinnad kordades madalamaks kui uutele klientidele (või tulevikus paigaldatavate kaablite osas), tehtud eesmärgiga vähendada uute turule tulijate konkurentsivõimet ning takistada uute toodete turule toomist. Ühtlasi asus Elisa seisukohale, et tema kaebuse lahendamisel tuleb kohaldada Euroopa Ühenduse asutamislepingu artiklit 82, kuna Elioni kõnealune käitumine võib oluliselt mõjutada liikmesriikidevahelist kaubandust.

STV märkis oma avalduses, et Elion tõstis alates 01.02.2006 oluliselt rendihinda ning leidis, et sidekanalisatsiooni hinna tõstmisega STV-le luuakse eelisolukord Elionile kui STV konkurendile. STV tõstatas oma kirjas täiendavalt küsimuse Elioni poolt kaablikanaliseerimise kasutamise mittevõimaldamisest Haapsalus. STV väitel on ta alates 18.04.2005 soovinud Elionilt saada sidekanalisatsiooni ava rentimist kaabelvõrgu väljaehitamiseks Haapsalus ning teinud Elionile vastavaid järelepärimisi. Suusõnaliselt on aga STV-le väidetud, et kõik sisendimahud on reserveerinud endale kas Telset, Elion või Norby. STV väitel näeb Elion STV-s konkurenti ning teeb kõigiti takistusi ja astub samme, et STV ei saaks Haapsalu kaabelvõrgu turule siseneda. Eeltoodust tulenevalt palus STV täiendavalt kontrollida Elioni poolt kaablikanaliseerimise vaba mahu broneerimise õigust Haapsalus ja Viljandis ning selgitada konkurentsi piiramise õigsust Elioni poolt.

Konkurentsiamet saatis 15.04.2008 STV-le järelepärimise, milles soovis teavet selle kohta, kas STV-l on Elioni poolsest tegevusest tingituna endiselt takistatud juurdepääs kaablikanaliseerimise avale Haapsalus ja/või Viljandis. Oma 21.04.2008 vastuses teatas STV esindaja, et STV-l oli probleem Elioniga kaks aastat tagasi, kuid vastavalt läbirääkimiste tulemusele on STV saavutanud Elioniga kokkuleppe ning ehitanud oma võrgu välja võimalikus mahus. STV esindaja väitel neil momendil Elioniga probleeme ei ole.

3.2. Elion Ettevõtted AS-i poolt teabe esitamine

Saamaks ülevaadet Elioni poolt sidekanalisatsiooni renditasude tõstmise ja sidekanalisatsioonile juurdepääsust keeldumise põhjendatusest, palus Konkurentsiamet Elionil esitada Konkurentsiametile kaablikanaliseerimise seotud

teave (sh selgitus kaablikanaliseerimise rendihindade tõusu kohta, teave Elioni sidekanaliseerimise üldise mahu, sidekanaliseerimisega seotud kulude ning sidekanaliseerimise soetusmaksimuse ja väljaarendamise mahtude kohta), samuti põhjendus Haapsalus ja Viljandis STV-le sidekanaliseerimisele juurdepääsust keeldumise ning Haapsalus majasisendiga seotud trasside kuuluvuse ja reserveerituse kohta (Konkurentsiameti teabe nõuded 07.02.2006 nr 2-01.03/123 ja 24.05.2006 nr 2-01.03/123). Elion edastas Konkurentsiametile viimase poolt palutud kaablikanaliseerimisega seonduva teabe oma 27.02.2007 kirjas nr C-5-15000/1003 ja 06.06.2006 kirjas nr C-5-15000/2877-1. Samuti andsid Elioni esindajad võrguteenuste tasude osas selgitusi Konkurentsiameti esindajatega 29.03.2006 Elionis toimunud kohtumisel.

3.3. Renditasude alandamine Elion Ettevõtte AS-i poolt

Sideamet tegi 28.06.2007 otsuse nr J.I.-45/07/08 „Telefonivõrgus kindlaks määratud asukohas kõne algatamise ning konkreetsetes telefonivõrgus kindlaks määratud asukohas kõne lõpetamise turgudel märkimisväärse turujõuga ettevõtjatele kohustuste kehtestamine“, milles tuvastas, et nimetatud sideteenuste turgudel ei toimi konkurents ning tunnistas Elioni piiritletud sideturgudel märkimisväärse turujõuga ettevõtjaks. Ühtlasi tuvastas Sideamet viidatud otsuses, et Elioni rakendas teistele teeseosutajatele telefonivõrgus kõne algatamise ja kõne lõpetamise teenuse osutamisel ülemäära kõrget hinda võrreldes teenuse tegelike (ajalooliste) kulude ja mõistliku kasumimääraga. Piiritletud sideteenuste turgudel esinevate konkurentsiprobleemide lahendamiseks kehtestas Sideamet eelmainitud otsusega Elionile asjakohased ja vajalikud kohustused, sh kuluarvestuse lahususe, hinnakontrolli ja kuluarvestuse osas, mida Elion kohustus täitma alates 01.10.2007. Nimetatud otsusest tulenevalt oli Elion kohustatud viima oma kuluarvestuse ja teenustasud sidumisteenuste tasustamisel, mis hõlmavad muuhulgas kaablikanaliseerimisega seotud kulusid, vastavusse nende teenuste väärtusega, mille määravad tegelikud kulud ja mõõdukas kasum. Lisaks Sideameti eelnimetatud otsusele on Sideamet tunnistanud Elioni märkimisväärse turujõuga ettevõtjaks ka mitmel teisel kaubaturul (vaskpaarile ja alamvaskpaarile lairiba- ja häälkõneteenuste osutamise eesmärgil eraldatud juurdepääsu turg, sh jagatud juurdepääsu turg⁴; lairiba juurdepääsu turg⁵) ning kehtestanud Elionile piiritletud turgudel esinevate konkurentsiprobleemide lahendamiseks kohustused, mis mõjutavad ka juurdepääsu tugiteenuste hulka kuuluva kaablikanaliseerimise renditasu hinnakujundust.

Pärast Sideameti 28.06.2007 otsuses nr J.I.-45/07/08 Elionile kehtestatud kohustuste jõustumist (01.10.2007), pöördus Konkurentsiamet 18.10.2007 kirjaga nr 5-04/693 Elioni poole eesmärgiga saada teavet selle kohta, miks kaablikanaliseerimise rendi tasumäärade arvestamise aluste läbivaatamine ja tasumäärade muutmine viibib. Oma 02.12.2007 kirjas nr 5-04/693 selgitas Konkurentsiamet ühtlasi Elionile, et peab oluliseks mitte üksnes uute, pärast 01.02.2006 ehitatud kaablikanaliseerimise renditasude (nn tsoonihindade) põhjendatust, vaid ka Elioni enne 2006. aastat eksploatatsiooni võetud kaablikanaliseerimise renditasu on olnud põhjendamatu kõrge. Konkurentsiamet juhtis tähelepanu sellele, et kuna Elioni kaablikanaliseerimise kujutab endast olulist vahendit konkurentsiseaduse (KonkS) § 15 tähenduses, on

---

⁴ Sideameti 20.04.2007 otsus nr J.I.-45/07/1.

⁵ Sideameti 20.04.2007 otsus nr J.I.-50/07/2.

sellise vahendi rentimisel lubatud üksnes mõistlik kasum. Konkurentsiamet märkis, et seetõttu on vältimatu, et kuni 2006. aastani ehitatud kaablikanaliseerimise osas tuleb Elionil senistest arvestuse alustest loobuda, lähtuda tegelikest kuludest ja renditasusid [...] langetada.

Oma 30.11.2007 kirjas nr C-5-15000/5276-3 teatas Elion Konkurentsiametile, et põhjaliku analüüsi järel on Elion otsustanud kaablikanaliseerimise rendil mitte kohaldada seni kehtinud tsoonihindu alates 01.12.2007, kehtestada alates 01.01.2008 kaablikanaliseerimise rendile ühtsed kuutasud suuruses 0,67 krooni ühe paigalduskoha jooksva meetri eest ning loobuda kaablikanaliseerimisega liitumise tasudest. Elioni poolt 01.01.2008 kehtestatud uus kaablikanaliseerimise ava rendi hinnakiri on avaldatud Elioni elektroonilisel koduleheküljel.⁶

4. Õiguslik hinnang

Käesolevas haldusmenetluses on vaatluse all Elioni poolt alates 01.02.2006 kehtestatud kaablikanaliseerimise renditasude suurus ning Elioni võimalik takistav tegevus STV suhtes kaablikanaliseerimisele juurdepääsu mittevõimaldamisel Haapsalus ja Viljandis.

4.1. Kaablikanaliseerimise renditasud

Konkurentsiamet on käesoleva haldusmenetluse raames analüüsinud Elioni kui ettevõtja, kes omab kaablikanaliseerimise näol olulist vahendit konkurentsiseaduse (KonkS) § 15 tähenduses, poolt alates 01.02.2006 kehtestatud kaablikanaliseerimise renditasude põhjendatust. Menetluse vältel on Konkurentsiamet pöördunud Elioni poole mitmete teabe nõuetega, mille eesmärgiks oli saada teavet, mille põhjal hinnata Elioni poolt alates 01.02.2006 kehtestatud uute renditasude põhjendatust (vt käesoleva otsuse punkt 3.2.). Elioni poolt esitatud andmete analüüsimise tulemusel leidis Konkurentsiamet, et kõnealused renditasud ei pruugi olla täielikult kooskõlas konkurentsiseaduse nõuetega. Ajal, mil Konkurentsiamet hindas käesolevas menetluses Elioni poolt alates 01.02.2006 kehtestatud kaablikanaliseerimise renditasude põhjendatust, tegi Sideamet omakorda mitu otsust, milles tunnistas Elioni teatud kaubatargudel märkimisväärse turujõuga ettevõtjaks (vt käesoleva otsuse punkt 3.3.) ning kehtestas Elionile piiritletud turgudel esinevate konkurentsiprobleemide lahendamiseks kohustused, mis mõjutasid ka juurdepääsu tugiteenuste hulka kuuluva kaablikanaliseerimise renditasu hinnakujundust.

30.11.2007 kirjaga nr C-5-15000/5276-3 teatas Elion Konkurentsiametile, et ta on muutnud 01.02.2006 kehtestatud kaablikanaliseerimise renditeenuse hindu. Elioni poolt 01.01.2008 kehtestatud uus kaablikanaliseerimise ava rendi hinnakiri on avaldatud Elioni elektroonilisel koduleheküljel.⁷ Elioni uuest hinnakirjast nähtub, et Elion on langetanud kaablikanaliseerimise rendi hindu ning loobunud pärast 01.02.2006 ehitatud kaablikanaliseerimise rendil kõrgendatud tsoonitasudest ja liitumistasust. Vastavalt Elioni poolt 01.01.2008 kehtestatud hinnakirjale kehtivad alates nimetatud kuupäevast kaablikanaliseerimise rendil ühtsed kuutasud suuruses 0,67 krooni ühe paigalduskoha jooksva meetri eest. Vastav renditasu on ühtlasi

⁶ http://www.elion.ee/docs/hinnakirja_valjavote_kanaliseerimise.pdf, külastatud 07.05.2008.

⁷ http://www.elion.ee/docs/hinnakirja_valjavote_kanaliseerimise.pdf, külastatud 07.05.2008.

madalam enne 01.02.2006 kehtinud renditasust, mis oli 0,90 krooni ühe paigalduskoha jooksva meetri eest (madalaim hind maksimaalse 10%-lise allahindluse korral oli 0,81 krooni ühe paigalduskoha meetri kohta). Seega on Elion käesoleva haldusmenetluse käigus Sideameti poolt tema suhtes tehtud otsuste ning Konkurentsiameti poolt Elionile 01.02.2006 hinnakirjas toodud kaablikanalisatsiooni renditasude suuruse osas esitatud seisukohtade tulemusena kõnealuseid renditasusid muutnud ja oluliselt alandanud. Seejuures on Elionilt kaablikanalisatsiooni rentivate sideoperaatorite jaoks kaablikanalisatsiooni rentimine käesoleval ajal muutunud isegi soodsamaks kui nad oma 2006.a I kvartalis Konkurentsiametile ja Sideametile tehtud avaldustes taotlesid.

Vastavalt KonkS § 63⁴ lg 1 punktile 3, võib Konkurentsiamet menetluse lõpetada, kui ettevõtja on oluliselt parandanud konkurentsi olukorda kaubaturul. Arvestades, et Elion on käesoleval juhul kaablikanalisatsiooni renditasude alandamisega oluliselt parandanud olukorda kaubaturul, puudub vajadus haldusmenetluse jätkamiseks ning alus Elionile Elisa poolt avalduses taotletud ettekirjutuse tegemiseks. Ühtlasi puudub vajadus Elioni suhtes menetluse läbiviimiseks Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 82 võimaliku rikkumise asjas.

4.2. AS-le STV kaablikanalisatsioonile juurdepääsu mittevõimaldamine

Konkurentsiamet palus menetluse käigus Elionilt teavet Haapsalus ja Viljandis STV-le sidekanalisatsioonile juurdepääsust keeldumise põhjuste kohta (Konkurentsiameti 07.02.2006 teabe nõue nr 2-01-03/123) ning Elion esitas nimetatud küsimuses Konkurentsiametile oma selgitused 27.02.2006 kirjas nr C-5-15000/1003.

Vastavalt STV esindajalt 21.04.2008 saadud teabele on STV käesoleva haldusmenetluse vältel saavutanud Elioniga kokkuleppe Elioni kaablikanalisatsioonile juurdepääsu osas Haapsalus ja Viljandis ning STV on neis piirkondades oma võrgu võimalikus mahus ka välja ehitanud. Seega on Elion käesolevaks ajaks lõpetanud Haapsalus ja Viljandis kaablikanalisatsioonile juurdepääsul väidetavalt tõkestava tegevuse, mille seadusele vastavust STV oma 16.01.2006 avalduses Konkurentsiametil kontrollida palus. Eeltoodust tulenevalt leiab Konkurentsiamet, et kuivõrd Elion on oluliselt parandanud STV avalduses kirjeldatud olukorda Elioni kaablikanalisatsioonile juurdepääsu mittevõimaldamise osas Haapsalus ja Viljandis, siis puudub käesolevas haldusmenetluses vajadus nimetatud küsimust täiendavalt uurida. Seetõttu lõpetab Konkurentsiamet STV avalduse selle osa suhtes samuti haldusmenetluse KonkS § 63⁴ lg 1 punkti 3 alusel seoses Elioni poolt konkurentsi olukorra olulise parandamisega kaubaturul.

Lähtudes eeltoodust ja juhindudes KonkS § 63⁴ lg 1 punktist 3

otsustan

lõpetada AS Starman, AS STV, AS Telset ja Elisa Andmesideteenused AS avalduste alusel alustatud haldusmenetluse.

Kristel Rõõmusaar

Otsuse peale võib esitada vaide Konkurentsiameti peadirektorile haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse Tallinna Halduskohtule 30 päeva jooksul, arvates käesoleva otsuse teatavakstegemisest.

Käesolev ära kiri on Konkurentsiameti peadirektori asetäitja 07.05.2008 otsuse nr 5.1-5/08-019L originaaliga samane. Ära kirjas on ärisaladuseks loetud teabe asemel kasutatud tähist [...].

11.06.2008 Triin Antsov
Konkurentsiameti
järelvalveosakonna nõunik